



Magnetogram ni avtoriziran!

MAGNETOGRAM
POGOVOR PREDSEDNIKA VLADE RS JANEZA JANŠE ZA INFO TV

Ljubljana, 11. julij 2012

VLADIMIR VODUŠEK: Spoštovane gledalke, spoštovani gledalci dober večer. Kaj je pokazala revizija v naši največji državni banki? Kdo je kriv za slabo poslovanje bank in kako bo potekala sanacija bank v novem gospodarskem paketu, v razmerah v Evropski uniji in v upravljanju z državnim premoženjem ter o napovedih opozicije, o interpelacijah in konstruktivni nezaupnici? O tem z nocojšnjim gostom oddaje Vroči stol, predsednikom vlade Janezom Janšo, ki bo odgovarjal tudi na kritike nekdanjega predsednika Milana Kučana, češ, da poteze vladajoče politike je komentiral poteze vladajoče koalicije, češ, da nastopa z aroganco moči in ustrahovanja v povsem negotovih razmerah. Dober večer, gospod Janez Janša.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Dober večer.

VLADIMIR VODUŠEK: Morda bi najprej začela z današnjim blogom Jožeta P. Damjana, ki vas nekako obtožuje, da ste krivi za povečanje slovenskega dolga oziroma, da se je za 1,3 milijone država bolj zadolžila kot bi se morala. Kaj pravite na te kritike?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: In s čim je to utemeljil?

VLADIMIR VODUŠEK: Z vašimi izjavami, da bi Slovenija utegnila potrebovati finančno pomoč Evropske unije.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, to me je zelo razočaral, ker prvič jaz tega nisem rekel. Na vprašanje, ali bo Slovenija kdaj zaprosila za pomoč Evropske unije oziroma za pomoč iz evropskih reševalnih mehanizmov za slovenske banke, sem dejal, da ne vem, ker vlada pač ni imela in tudi še danes nima vseh podatkov. Mislim da je problem pri takšnih komentarjih nekoliko globlji. Spominjam se začetkov 90-ih let, takrat, ko je Slovenija prvič po osamosvojitvi, ko je Demosova vlada dobila v roke izropane slovenske banke s strani prejšnjih oblastnikov kasneje in je prvič sanirala banke, v nekem trenutku svetovalec svetovne banke dr. Pleskovič dal izjavo o Ljubljanski banki, ko je dejal, da bi jo bilo treba razdrobiti in potem posamično sanirati. Slovenski medijski prostor in mafijski prostor, sta se potem z njim ukvarjala nekaj tednov in ga malodane naredila v slovenski javnosti za glavnega krivca za tisto luknjo v bankah. Meni je žal, da dr. Damijan skuša slediti tem vzorcem. Španija, ki so ji včeraj odobrili 30 milijard evrov pomoči v prvi tranši za reševanje bančne situacije, je še maja letos zatrjevala, da ne bo potrebovala nobene pomoči. Španski predsednik vlade je zelo izrecno na tiskovnih konferencah in tudi sestankih v Bruslju, na katerih sem bil sam prisoten, dajal zelo kategorične izjave. Junija smo ponovno sedeli skupaj na evropskem svetu in kredibilnost Španije, španske vlade, španskega predsednika vlade je bila tam zelo omajana zaradi teh njegovih izjav, ker je zatrjeval nekaj, kar se je čez dva meseca izkazalo, da ni imel realne slike in da temu ni tako.

In seveda sam na tako lahek način lastne kredibilnosti in kredibilnosti slovenske države ne mislim zapravljati. Naš problem niso takšne ali pa drugačne izjave o stanju. Naš problem je stanje samo in če kje, potem na področju financ dolgoročno z blefiranjem zadev ni možno ukrotiti.

VLADIMIR VODUŠEK: Če bo Slovenija potrebovala pomoč, to je predvsem odvisno od tega tudi kakšno je pravzaprav stanje v slovenskih bankah, precej je bilo govora o tem tudi na današnji koalicijski, sinočnje izjave ene od koalicijskih partnerjev oziroma predsednika ene od koalicijskih partnerjev, gospoda Karla Erjavca, da zahteva točne podatke o stanju v največji državni banki, v Ljubljanski banki. Kakšno je pravzaprav po teh prvih revizijah stanje, koliko je teh slabih terjatev ali gre za, so te številke točne, da gre za okrog tri milijarde slabih terjatev oziroma, da slovenski bančni sistem, da nekako je za šest milijard slabih terjatev v slovenskem bančnem sistemu?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To težko potrdim in tudi težko zanikam. Upam samo, da temu ni tako. Vlada naj bi se jutri seznanila s stanjem v eni od slovenskih bank, v Novi Ljubljanski banki. Kakšno je stanje v drugih dveh, pretežno državnih bankah in ostalih bankah, lahko ugibamo na podlagi relativno skopih informacij, ki jih imamo od Banke Slovenije. Pred dvema tednoma sva imela z ministrom za finance sestanek z guvernerjem Banke Slovenije, kjer sva ga zaprosila, da tudi Banka Slovenije pripravi za Državni zbor neko poročilo o stanju v slovenskem bančnem sistemu in tudi svoj pogled na to kako vidijo reševanje tega stanja. Dva tedna sta minila, po današnjem pogovoru z guvernerjem banke, lahko rečem, da tega poročila ni, niti predlogov, kako to stanje reševati obljubljenega za konec meseca. Bo pa guverner Banke Slovenije verjetno na izredni seji Državnega zbora naslednji teden na zaprtem delu poslancem stanje in tisto prvo stanje do katerega so prišli oziroma, ki ga imajo verificiranega in tudi predloge za reševanje tega stanja, vseeno predstavil. Takšen je bil najin današnji dogovor.

VLADIMIR VODUŠEK: Guverner pravi, da je stanje, mislim vsaj po nekaterih izjavah medijskih, da je stanje boljše kot prikazujejo v medijih, da je ta finančna luknja oziroma teh slabih terjatev precej manj kot pa špekulirajo mediji. Verjetno za Ljubljansko banko pa imate dokaj točne podatke, verjetno kakšno je stanje v Ljubljanski banki?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Kot rečeno, te podatke to poročilo, koliko je natančno težko rečem, ker sem ga videl, ker smo ga vsi dobili, jaz sem ga danes še v celoti prebral, to poročilo bo vlada obravnavala jutri, poslušali bomo tudi poročilo ministrstva za finance in na tej osnovi bo mogoče možno kaj več reči. Osebno mislim, da je stanje deloma boljše od tega, kar se prikazuje s temi govoricami o šestih ali pa osmih milijardah ali celo več včasih, zaradi tega, ker vse te terjatve, tudi tiste, ki so označene za slabe, imajo za sabo, ne vse, ampak vsaj nekatere, določena zavarovanja, ki so realna. Ponekod je tega mogoče samo 10 %, ponekod je tega 60 %, kar seveda znižuje to številko, če govorimo ...

VLADIMIR VODUŠEK: V Ljubljanski banki nekako 20 % še špekulira.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Po nekkih številkah, kot že rečeno. Jaz ne želim špekulirati. Mislim, da je situacija preveč resna, da bi to počeli. Je pa seveda tudi odvisno, kako oceniš neko podjetje, ki ti je dolžno in trenutno ne more vračati kredita ali pa prosi za reprogram. Odvisno je tudi, koliko je to podjetje zadolženo pri drugih bankah. Tako, da samo na podlagi slike ene banke, ni možno verodostojno sklepati o tem, kakšno je celovito stanje, kako resno je celovito stanje v slovenskem bančnem sistemu, ker tega tudi ne predstavljajo samo tri pretežno državne banke, ampak tudi druge banke in med temi so nekatere, ki so dobre in so nekatere, ki so slabe. In to je zdaj, ko gledamo z vidika potreb slovenskega gospodarstva, potreb po kreditiranju, je pravzaprav vseeno, ali gre za privatno ali za državno banko, katerakoli deluje in je dobra, je pač plus za slovensko gospodarstvo.

Z vidika davkoplačevalcev pa seveda to ni vseeno in zaradi tega je skrb vlade najprej posvečena bankam, ki so na plečih ponovno slovenskih davkoplačevalcev in ravno zaradi tega, zdaj iščemo rešitve, kako bi ta del problema sanirali brez neposredne obremenitve davkoplačevalskih žepov, ki so že trpeli v zadnjih letih in bodo očitno tudi še v prihodnjih letih, ker tri leta smo z veliko hitrostjo tonili v krizo in približno enak čas potrebujemo, da ponovno pridemo na površino do kisika. Zato iščemo načine, kako bi ta problem v državnih bankah vendarle rešili tako, da to ne bi direktno obremenilo davkoplačevalcev. To je tudi eden od glavnih namenov ustanovitve tega slovenskega državnega holdinga o katerem teče beseda v zadnjih dneh.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj, samo eno vprašanje še, o krivcih oziroma zahteva oziroma nekaterih koalicijski partnerji zahtevajo, da bi točno šli po kreditih kdo je bil odgovoren za te nezavarovane kredite. Mislite, da bo prišlo tudi do procesuiranja teh ljudi, ki so bili odgovorni recimo za dajanje recimo 50 milijonskih kreditov eno osebni družbi ali pa, vi ste to napovedovali takrat, ko ste...?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ja, saj to ni samo zahteva enega ali pa nekaterih koalicijskih partnerjev, to je soglasna zahteva vlade, potem ko smo razpravljali na par sejah o dokapitalizaciji Nove Ljubljanske banke in ko smo kljub sklepu, ki smo ga sprejeli, zaman čakali na poročilo o slabih naložbah in bomo to vse dobili šele naknadno. Tukaj mislim, da ni nikakršnih razlik, ne v vladi, ne v koaliciji, da je potrebno ugotavljati posamično odgovornost, sicer ta sanacija ne bo zadnja. Toda, kar se nam danes dogaja, je deloma posledica gospodarske krize, del teh slabih terjatev je rezultat tega, da tudi nekdanja dobra podjetja, kjer ni nihče špekuliral z naložbami ali pa z lastninjenjem enostavno zaradi gospodarske situacije niso sposobna vračati kreditov in tukaj bi težko iskali neko objektivno odgovornost v smislu tajkunstva, kot se je včasih vse dajalo v isti koš. Je pa seveda drug del teh kreditov zelo pomemben del v tej strukturi, če lahko sodimo na prvi pogled, kjer pa je šlo za tako imenovano tajkunsko ali pa tovarišijsko posojanje, ko je nekdo poklical kolega na banko in mu je ta brez zavarovanj ali pa brez ustreznih zavarovanj odobril kredite v vrtoglavih višinah.

Tukaj je potrebno ugotavljati individualno odgovornost. Kolikor bo sanacijo vodila ta vlada, se bo to tudi zgodilo ob prenosu teh slabih naložb se bo vsaka posamično pregledala tudi iz tega vidika in jaz upam, da bodo pristojni organi tudi sankcionirali. Upam tudi, da bo generalni državni tožilec k trem prioritetam dodal tudi pregon tiste vrste gospodarskega kriminala, ki povzroča družbi največ škode in seveda te špekulacije v bančnem sistemu zagotovo sodijo mednje. V tem trenutku žal z njegove strani to še ni prioriteta.

VLADIMIR VODUŠEK: Imam pravzaprav dve smeri tega, mogoče bi najprej rad razčistil vendarle ta del, kaj se je dogajalo takrat oziroma ob dokapitalizaciji Nove Ljubljanske banke. Vi ste bili takrat na evropskem svetu, mislim, da oziroma na svetu ministrov, in kaj je pravzaprav bilo v ozadju te odločitve KBC-ja? Tu se je precej špekuliralo, zakaj se je KBC odločil tako in vam tega niso sporočili v bistvu, ker bi verjetno lahko še kaj naredili takrat oziroma spremenili te odločitve? Je pa seveda to povezano vemo, da je povezano to z državno pomočjo KBC-ju, ker pač Evropska komisija zahteva, da KBC odproda nekatere deleže v državnih bankah. Kaj je pravzaprav ozadje tegale zadnjega zapleta bilo s to dokapitalizacijo?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Kaj je vse v ozadju, težko špekuliram. Lahko sicer ugibava, ampak ne bova daleč prišla. Formalen razlog je ta, ki ste ga navedli. KBC je banka, ki je bila sama v težavah in v določeni meri še vedno je v težavah. Dobila je osem milijard evrov državne pomoči. Ob dovoljenju za to državno pomoč je morala pristati na to, da se bo dezinvestirala med naložbami iz katerih se bo umaknila, je tudi naložba v Sloveniji, se pravi v Novi Ljubljanski banki in to je njena zaveza, ki jo mora izvršiti do konca tega leta.

Evropska komisija bi sicer pristala na to, da seveda KBC ne zapusti Nove Ljubljanske banke, tako kot je pač obljubil ob sprejemu tistih pogojev do konca tega leta ali kadarkoli, pod pogojem, da se KBC deinvestira nekje drugje.

VLADIMIR VODUŠEK: Te odločitve pa ni bilo v bistvu.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Kakšna je natančno situacija KBC-ja kot banke v celoti, jaz ne vem. Mislim, da nihče v Sloveniji ne ve, nihče nas ni natančno seznanil. Priznali so, da so še vedno seveda v določenih težavah in povedal so tudi odkrito, da oni niso sposobni tudi če bi zdaj za teh nekaj deset milijonov evrov dokapitaliziral Novo Ljubljansko banko, oni niso sposobni do konca leta potem tudi v primeru če očistimo bilance, niso sposobni vložiti večje količine novega svežega kapitala, kar banka nujno potrebuje. To je naslednji korak in smo se dogovarjali za to, da skupaj iščemo še tretjega partnerja.

VLADIMIR VODUŠEK: V kateri smeri bo šlo to reševanje? Nekaj ste že povedali o tem, reševanje Nove Ljubljanske banke, to se pravi iskalo se bo v vsakem primeru vsaj v tem letu dni tuje investitorje oziroma nekoga, ki bo pač to banko kupil v bistvu, je tako v bistvu? A si mogoče želite kakšnega specifičnega lastnika Ljubljanske banke, boste recimo če bi imeli na voljo ali Kitajske, ali Japonske ali nemški ali ne vem ruski, ameriški kapital recimo, kako se boste odločali?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Situacija ni takšna kot si jo je verjetno predstavljala še do pred kratkim velika večina slovenskih davkoplačevalcev ali pa kot so si predstavljali poslanci opozicije pred dvema tednoma ob razpravi v Državnem zboru, da je tam dolga vrsta tujcev, ki hočejo na vsak način pridobiti to slovensko nacionalno srebrnino in da se bodo kar stepili za te deleže. Te vrste ni in je tudi ne bo, nobenega ne bo v tej vrsti, dokler ne bo znano natančno stanje, dokler tega stanja ne priznamo, ne glede na to za koliko bodo pač poskočile obresti na naše obveznice kratkoročno in dokler ne sprejmemo tudi ustrezne rešitve. Torej glasovanje o tem državnem holdingu v Državnem zboru naslednji teden bo tukaj ključen signal. Če bo ta zakon sprejet, potem mislim, da so potencialni partnerji, ki bodo pripravljene pričeti prve preliminarne pogovore. Če pa te rešitve ne bo, pa seveda ne bo nikogar, in mi seveda lahko hodimo naokoli in ponujamo to banko in je ne bo nihče kupil.

VLADIMIR VODUŠEK: To se pravi slabe, te slabe naložbe bi prevzel ta holding za upravljanje državnega premoženja, bi to bila neka pečljiva zadeva, bodo banke kaj dobile za to v bistvu premoženja ali bodo s tem pravzaprav očistile bilance in bodo v neki boljši kondiciji vsaj za prodajo v bistvu ali kako bo ta sistem potekal v bistvu, ali bo država izdala obveznice za to premoženje?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Seveda, izdaja obveznic je neizogiben del tega posla. Vendar pa je ključni del te rešitve ali te formule v tem, da s prenosom slabih naložb na neko posebno družbo znotraj tega holdinga pridobimo čas, v katerem se lahko del teh terjatev seveda pokriva tudi do 100 %, kakšna čez nekaj časa tudi več, ker računamo, da bodo čez nekaj let ob oživiljanju gospodarstva delnice zrasle in pri nekaterih naložbah je pametno počakati. Pri drugih naložbah so verjetno kakšne druge možnosti za reševanje teh podjetji, ki dolgujejo, če gredo te naložbe v ta holding. Banka sama ima tukaj omejene mehanizme. In poleg tega ni naloga banke, da sanira gospodarstvo. Naloga banke je, da kreditira gospodarstvo, da zagotovi to življenjsko tekočino ekonomiji. Torej, s tem inštrumentom ali pa s tem prijemom bi na nek način zavarovali žepe slovenskih davkoplačevalcev, da pač preko dodatnih mehanizmov, ki jih s tem dobimo, to pokrijemo na drug način, kot pa ne vem z neposredno obremenitvijo, s povečanjem davkov, dajatev, trošarin in tako naprej. Skratka naj ne bi se prenesli samo slabi krediti, ampak tudi zavarovanja in vse tisto, kar stoji za tem, tam kjer to je.

VLADIMIR VODUŠEK: To se pravi ne gre za čisto idejo slabe banke, ampak po vsebini ta prenos pomeni, da se banke razbremenijo teh slabih terjatev s tem holdingom slovenskega za upravljanje državnega premoženja?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ja, ampak s tem, da z neko dodano vrednostjo. Neka klasična slaba banka, kamor preneseš te naložbe, ki potem likvidirajo in to smo že imeli. Takšno slabo banko smo imeli leta 1993 in potem mislim, da tri leta. To je bila agencija za sanacijo bank in ta agencija je likvidirala te slabe naložbe in se potem ukinila. Tukaj pa gre za dolgoročno reševanje in tudi za poplačilo, kolikor je mogoče teh lukenj iz teh zavarovanj.

VLADIMIR VODUŠEK: To se pravi večina energije bo vendarle usmerjena v iskanje, da se v tem letu najde investitor oziroma kupec predvsem za Novo Ljubljansko banko. Kaj bo z Novo kreditno banko in z ostalimi, v bistvu, imate kakšen scenarij glede tega?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Izdelava kakršnihkoli podrobnejših scenarijev za posamično banko, dokler ni jasnega stanja, je lahko Siziŕovo delo. Tako, da bodo ti koraki postopni, najprej ugotovitev stanja in potem reševanje. S tem, da bo ta mehanizem preko holdinga seveda prišel v poštev za vse državne banke.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj v holdingu se bo znašlo tudi drugo premoženje, to se pravi upravljanje ...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vse državno premoženje.

VLADIMIR VODUŠEK: Vse državno premoženje. Problem je nastal predvsem v koalicijskih strankah, ali bo, koliko, kakšen delež teh prihodkov bo šel v pokojninsko blagajno. Tu so različne variante. Gospod Erjavec pravi celotno oziroma 10 %. Kaj bo ostalo zunaj tega državnega holdinga oziroma kakšen delež bo šel v pokojninsko blagajno?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne gre za to, da to ostane zunaj holdinga. Gre za to, da bo holding funkcioniral tudi z namenom, da polni pokojninsko blagajno in na ta način razbremeni neposredne pritiske na plače in proračun. Tukaj bo prišlo do povečanja obveznosti pokojninske blagajne, vsaj takšen je predlog, ki se meni zdi smiseln, sicer je treba pač to luknjo pokrivati iz proračuna. Tako, da bo ostalo teh 50 milijonov, ki je zdaj obveza Kapitalske družbe do pokojninske blagajne, temu pa se bo dodal še določen odstotek od vsake prodaje premoženja, ki je zdaj v portfelju kapitalske družbe in bo šlo tudi to direktno v pokojninsko blagajno. Skratka, upokojenci, če zdaj govorimo v teh terminih, bodo z ustanovitvijo holdinga okrepili kapitalski del pokojninske blagajne.

VLADIMIR VODUŠEK: Danes je koalicija poleg tega, da je, da so govorili o tem holdingu na začetku je bilo kar precej nasprotovanja, vendar v treh urah mislim, da je bilo v bistvu soglasno nekako sprejeto, da pač se ta odločitev sprejema jutri zjutraj na vladi, ampak govora pa je bilo tudi o pokojninah, ki so pač v zadnjem času vzbudile precej negotovanja, znižanje pokojnin. Zdaj finančni minister pravi, da je prišlo tudi do nekaterih napak, ki jih pač ni bilo predvideno v tem interventnem zakonu. Kaj se bo zgodilo s temi pokojninami, predvsem recimo s temi 26 tisoč pokojninami, ki so bile znižane?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, prvič je treba definirati, kaj pokojnina je. Tehnično vzeto je pokojnina tisto, kar bova midva, če bova dočakala, dobivala iz pokojninske blagajne na osnovi prispevkov, ki jih vsak mesecev tja plačujeva ob izplačilu plač oziroma osebnega dohodka. To je pokojnina, ki je pravica vsakega, ki je to vplačeval. Vendar pa se danes ob pokojnini izplačujejo tudi različni takšni ali drugačni transferji, dodatki za rekreacijo za različne stvari in to ni tisto kar nekdo dobiva kot pokojnino iz naslova vplačanih prispevkov.

Zakon o uravnoteženju javnih financ je posegel samo v ta del. Ni posegel v tisto pravo pokojninsko blagajno. Posegel je samo v stroške proračuna, ki je nastajal zaradi izplačila teh raznoraznih dodatkov, 53 različnih kategorij, ob pokojninah in da seveda to dobivajo ob pokojnini, mislijo, da je to pokojnina. Posameznik to niti ne loči.

Za vlado, za parlament, za davkoplačevalce, pa je v celoti to zelo pomembno, ker je treba vsako leto zagotoviti iz proračuna več kot četrt milijarde evrov za te dodatke in te transferje. To so v glavnem socialni transferji, privilegiji, tudi izjemne pokojnine, borčevske pokojnine, nadomestila na podlagi, na primer, zakona o popravi krivic in tako naprej. Zelo veliko je teh kategorij. Tukaj bi lahko organizirali deset Vročih stolov za razpravo o tem, katera od teh kategorij je upravičena in katera ni upravičena. Vlada tega časa ob sprejemanju zakona o uravnoteženju javnih financ, seveda ni imela. Skušali smo slediti nekemu osnovnemu principu pravičnosti, pa se tudi to ni dalo. Recimo ena od dilem, ki še vedno obstaja kljub temu, kar je bilo sprejeto v zakonu je, kako tretirati posameznika, ki dobiva že 30 let nek dodatek, ali pa 20 let in teh je kar veliko in tistega, ki dobiva enak ali celo manjši dodatek, ki je šele dve leti. Skratka, če bi res hoteli zagotoviti polno pravičnost, potem mislim, da bi morali tisto bolj poseči v dodatke, ki jih izplačujemo iz proračuna že desetletja, pa se to ni naredilo. Šlo se je pač na neko, kolikor je možno pravično rešitev, s tem, da so tukaj obstajali limiti in kadarkoli je tak poseg šel pod povprečno pokojnino, ali pa pod povprečen znesek pokojnine, je učinek prenehal delovati, tako, da ni nobenega drastičnega primera, ko bi ta zakon o uravnoteženju javnih financ kogarkoli spravil v socialno stisko. Kdor pa to trdi, potem seveda trdi, da je prvorazredni upokojenec, drugorazredni so pa tisti, ki pač za 40 let delovne dobe dobivajo manj kot 500 ali pa 600 evrov pokojnine.

VLADIMIR VODUŠEK: Jaz bi prosil režijo, če lahko pokaže vprašanje. Mislim, da, mi smo postavili vprašanje, Ali ste za ukinitve privilegiranih pokojnin? In seveda vabimo gledalke in gledalce, da sodelujejo v naši anketi in se odločajo o tem ali podpirajo to ukinitve privilegiranih pokojnin ali ne? Zdaj precej revolta je bilo pri borcih Narodno osvobodilne vojne, potem pri nekaterih, ki so služili v Jugoslovanski armadi in pač so dobivali pokojnino, zakaj, mislim a ste posebej se odločali o tem, da borčevske pokojnine nižate ali je to bila ravno posledica tega sistema, ki ste ga razlagal?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Mislim, da je minister že tisočkrat v zadnjih tednih pojasnil, da seveda ni šlo za to, da bi se znižali ti dodatki samo eni kategoriji. Čeprav meni osebno se zdi krivično, ampak isti odstotek velja za borčevske pokojnine, ki se izplačujejo tam od 60 let, 40 let in je Slovenija dala za to najmanj štiri milijarde evrov, najmanj štiri milijarde evrov, je šlo ne za borčevske pokojnine, ampak za te dodatke k borčevski pokojnini. Tukaj gre za dodatke, ki se plačujejo iz proračuna, kar je treba posebej zbrati iz davkov, iz prispevkov ljudi, tudi tistih, ki živijo na robu preživetja, zato se plačuje nekemu, ki s tem dodatkom dobi tudi preko 2 tisoč evrov pokojnine.

Štiri milijarde evrov je šlo za borčevske dodatke doslej, odkar se izplačuje, tam od 60. let prejšnjega stoletja. Če bi to vlagali v infrastrukturo, potem bi imela recimo Slovenija danes moderne ceste povsod in železnico na ravni francoskih ali pa nemških ali pa za 10 % višji standard, ali pa plače in pokojnine. Pa so se včasih odločili, da bodo nagrajevali nekoga, ki je bil na neki strani, ali pa ima takšne ali pa drugačne zasluge, zdaj se jaz ne spuščam v to ali je to upravičeno ali ne, skratka te milijarde so nekam šle. Na drugi strani imate recimo žrtve vojnega in povojnega nasilja, ki te dodatke, ki so bistveno manjši od borčevskih, dobivajo šele nekaj mesecev ali pa nekaj let in enako se je poseglo, z istimi odstotki in z istimi limiti se je poseglo v oboje in tisti, ki govori, da je šlo tukaj za lustracijo, mislim, če se kdo upravičeno pritožuje tukaj so žrtve nasilja, komunističnega nasilja ali pa žrtve povojnega ali pa vojnega nasilja, ki imajo to pravico šele nekaj časa, šele iz na podlagi zakonov sprejetih po osamosvojitvi in demokratizaciji. Ampak sam nisem videl nobenega od teh, sicer so vložili ustavno pritožbo, nisem pa videl nobenega od teh, da bi prav naglas protestiral. Pa bi mislim, da bolj upravičeno

od nekoga, ki ima to pravico že desetletja, pa še to je pač treba povedati, da ne glede na to, da bi mogoče morali nekoliko bolj skrbno in nekoliko bolj globoko porezati tiste privilegije, ki obstajajo že dolgo časa, se to ni naredilo in so tukaj določeni cenzusi in limiti uveljavljeni pri vseh kategorijah recimo tako kot je pri teh dodatkih neka meja, mislim, da 1.450 evrov kot kapica na vrhu, je taka meja tudi pri porodniških.

Če je sprejemljivo to oziroma če smo v taki situaciji, da se je morala omejiti najvišja porodniška, ne glede na to, kakšna je plača tistega, ki je na porodniški na 1.450 evrov, potem se mi zdi, da je pravično, da se to zgodi tudi pri teh dodatkih. Sicer je vse sporno in če bomo to popravljali, potem bo sistem popolnoma porušen. Je pa res, da so tisti, ki so delali te izračune, kakšno kategorijo napačno uvrstil ali pa, da jo zdaj, ko se ti dodatki izplačujejo po novem zakonu, ponekod čisto tehnično prišlo do kakšne napake. Zato vlada dela analizo teh učinkov tako glede na sam sistem, ki je bil vzpostavljen in zaprosili bomo spis tudi za analizo teh pritožb. Tako, da bomo videli kaj od tega je upravičeno, kaj ni upravičeno in koalicija je to že na kratko obravnavala. In tudi vlada bo za primere, kjer bomo ugotovili, da so stvari nesorazmerne ali pa, da je prišlo do napak, predlagali popravke. Ne bomo pa seveda ukinjali tega 143. člena, ker če bi to naredili, kar predlaga opozicija, potem bi na letni ravni izgubili preko 30 milijonov evrov, ki jih ni kje vzeti. Potem bi dejansko morali poseči v tisti del pokojnin, ki se izplačuje na podlagi vplačanih prispevkov in mislim, da nekateri ravno to želijo. Skratka, da bi se pozabilo, kako je nekdo prišel do neke ravni. Pristaja se na neko uravnalovko mimogrede, na ta način je hotela zaobiti ta problem tudi pokojninska reforma v lanskem letu. Oni so šli na znižanje standardov vseh upokojujencev, brez tega, da bi se lotili teh dodatkov.

VLADIMIR VODUŠEK: Dobro. Jaz predlagam, da pogledava oglase, pa nadaljujema po oglasih. Ponovno pozdravljeni v oddaji Vroči stol. Zdaj če ostaneva na teh pokojninah. Pričakujete, kakšno odločitev ustavnega sodišča pričakujete, oziroma ali je možno, da pride tudi do referendumu še okrog pokojnin?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Torej možnosti, da bi zakon o uravnoteženju javnih financ bil razpisan na referendumu, ni več, ker so roki mimo in zakon velja in bo veljal tak kot je, dokler se ne spremeni. Manevrskega prostora za kakšne velike spremembe ni. Jeseni se bomo soočili z novim paketom, ko bo potrebno ponovno zategniti pas. Poleg tega pa se meni zdi razprava o teh posegih v te dodatke, ki se izplačujejo ob pokojninah in se izplačujejo iz proračuna nekoliko hipokritično, ker v prejšnjem mandatu, prejšnja vlada in prejšnja vladajoča koalicija, ukinjala kmečke pokojnine, mislim, da 15 tisoč ljudem, ki so ravno tako dobivali te pokojnine oziroma te transferje iz proračuna, ker niso vplačevali prispevkov. Takrat ni bilo nobenega kravala, nobenih odmevov na to temo. Skratka kaže, da za nekatere v tej državi obstajajo prvorazredni in drugorazredni državljani. Ko se je enim jemalo in se to opravičevalo s tem, da se ni vplačevalo v blagajno in da je kriza, takrat ni bilo nobenih protestov in nobenega medijskega razburjenja. Zdaj, ko se jemlje tistim, ki imajo nadpovprečne pokojnine in niso izplačevane na podlagi vplačanih prispevkov, je zelo veliko te hipokrizije. Razumem vsakega, ki bo zdaj dobil nekoliko manj, da ne more biti zadovoljen. Tudi mi nismo zadovoljni, vlada ni zadovoljna in ni nič vesela, da smo morali to narediti in to predlagati. V koaliciji smo se o tem pogovarjali. Nihče ne more reči, da ni bil informiran. Vsak ukrep je bil obrazložen. Dolgo časa smo zadevo usklajevali. Mi bi bistveno raje povečali transferje in dodatke, če bi bil denar in pokojnine in plače. Še posebej tistim, ki so 40 let delali in imajo danes manj kot 500 evrov pokojnine, vendar se to pač v tej situaciji ne da, zaradi tega, ker smo moral popuščati tako ob usklajevanju v koaliciji kot tudi na pogajanjih s socialnimi partnerji, je zakon o uravnoteženju javnih financ tako ali tako zakon, ki ima manjše učinke kot bi bilo potrebno in to smo tudi povedali.

Konec leta nam bo manjkalo nekaj 100 milijonov oziroma že prej in z raznoraznimi ukrepi bo treba to vrzel zapolniti in za naslednje leto oziroma za naslednji dve leti bomo morali jeseni ko bomo sprejemal proračune za leti 2013 in 2014, žal, ponovno predlagati nekatere dodatne tako imenovane varčevalne ukrepe oziroma porezati določeno porabo, ker tega denarja enostavno ni in jaz ne vem kaj naj še naredim, apeliram na slovensko javnost, da to razume.

Mi smo se v zadnjih treh letih zadolžil preko vsake mere. Zdaj je treba vračati. Naslednje leto bomo poleg vsega tega, kar zdaj plačujemo, morali dati še dodatnih 100 milijonov za obresti, za te dolgove, in manevrskega prostora enostavno ni. Oktobra, ko se bo začela ta proračunska razprava, v Sloveniji bodo pač tele polemike ob teh znižanjih dodatkov zgledele kot neka slaba šala, ko se bomo soočili z dejanskim problemom.

VLADIMIR VODUŠEK: Mislite, da je to povezano, mislim ta reakcija v zvezi s predvsem temi borčevskimi dodatki in nekaterimi drugimi dodatki povezana tudi z nedavnimi dogodki povezanimi s proslavo ko pač praporščaki Zveze združenj borcev niso bili povabljeni oziroma niso nastopili in je nastala zaradi tega polemika. Predsednik, nekdanji predsednik Milan Kučan je nedavno mislim, da v soboto rekel, očital, da zelo kritičen je bil do potez vladajoče politike, ki po njegovem mnenju nastopa z aroganco moči, z ustrahovanjem v povsem negotovih razmerah, zato bi bilo nujno neko zavezništvo politike z državljanji, da bi ti vladni ukrepi bili v skupno dobro in bi se bremena pravično porazdelila. To je dobesedni citat tega, kar je predsednik države, nekdanji predsednik države dejal.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Večino tega, kar je bilo rečeno, je popolnoma irelevantno. To, da je nekdo, ki je bil dolga leta, desetletja pravzaprav v vrhu totalitarnega režima, ki je drastično kršil človekove pravice, da ta zdaj predava o demokraciji, o človekovih pravicah, se komentira samo po sebi. Na ta glavni očitek je vendarle treba dodati, da smo mi te ukrepe, ki jih bivši predsednik predsedstva in države in CK-ja kritizira, uskladili s socialnimi partnerji. Da nihče ni predlagal referendumu. Vložili smo dva meseca trdega, socialnega dialoga v to, da smo dosegli to zavezništvo z državljanji. Če je pogoj za soglasje to, da nihče v Stanovnikovi organizaciji ne bo nezadovoljen s temi ukrepi, potem je to najbrž misija nemogoče in tudi ta organizacija bi se morala odločiti, kaj bo, ali bo veteranska organizacija ali bo politična organizacija, ki organizira procesijo na magistrat in prosi nekoga, naj ustanovi stranko in kandidira, ali pa je to družčina, ki skupaj z gospodom Pogačarjem in Ram investom mešetari z nepremičninami. Vse troje hkrati ne moreš biti.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj, če še ostaneva samo pri tem. Nekdanji predsednik pravi, da to samovoljnost vidi v izganjanju zvezde, preimenovanje vojašnic, preimenovanje proslav, spreminjanje državne himne, izsiljevanje ustavnih sprememb, izločevanje in v izbrisanih celih kategorij državljanov, razsojanju legitimnosti volitev, nespoštovanje sodišč, odrekanje pristojnosti, moralnim avtoritetam na neposrednih volitvah, izvoljenemu predsedniku republike, ponarejanju dokumentov, da ne naštevam. To je bilo vse rečeno v tem govoru.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Kot rečeno že prej, irelevantno. Smo v 21. stoletju. Slovenija je v Evropski zvezi in v Natu. Če kdo misli, da je dolgoročno možno spreminjati stvari nazaj pred ustanovitvijo prve republike oziroma pred letom 1991, potem mu je seveda v demokraciji dovoljeno, da živi v teh iluzijah, ampak to se ne bo zgodilo. Zvezde kot nekega simbola, ki ga lahko nek posameznik, če se je dejansko boril za oziroma karkoli se je pač boril, in ima do tega pozitiven odnos, ga lahko nek posameznik ceni. Tudi neka veteranska organizacija lahko to uporablja. Ampak po drugi strani se je pod tem simbolom pobilo na deset tisoče ljudi v Sloveniji, na sto tisoče ljudi, ki danes živijo v Sloveniji, je takrat v teh pobojih izgubilo sorodnike, prijatelje, znanke, otroke, starše in tudi včasih ko je bil zapovedan totalitarni simbol, ko je bil ta totalitarni simbol zapovedan državni simbol, ta simbol ni bil sposoben združevati ljudi v času ko je bila na drugi strani prisila, se pod tem simbolom ni zbiralo sto procentov Slovencev ali pa državljanov.

Pričakovati, da bo ta simbol združeval ljudi v svobodni demokraciji, je še toliko bolj iluzorno, zato smo se ga tudi znebili. Odbor za državno proslavo, ki je doživel toliko kritik, predvsem predsednik, je pripravil prireditev tako kot je bila takrat, ko smo se osamosvojili. In takrat smo zastavo z rdečo zvezdo spustili iz droga, do takrat je bila še državni simbol in jo nadomestili z novo zastavo in od takrat naprej imamo Slovenci simbole, ki ne delijo, ki, pod katerimi se lahko vsi, ne glede na politično ali takšno ali drugačno prepričanje združujemo in to je treba negovati in državne proslave in takšne dogodke je dejansko potrebno očistiti vsega drugega. Tukaj so nacionalni simboli, so državni simboli in to je tisto, kar nas lahko združuje. Kdorkoli se tukaj vmeša, je povzročanje delitev in deli, in nikoli ne deli tisti, ki prisega na skupne državne simbole, vedno deli tisti, ki skuša vsiljevati ideološke ali pa nacionalne simbole ali pa totalitarne simbole.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj, sicer bi še imel v zvezi s tem še kaj za vprašati, ampak če greva še na eno temo, ki je tudi zelo aktualna, to so te odškodnine, odškodnine izbrisanim, tu je bilo kar nekaj izjav danih. Najbolj je vznemirila javnost izjava gospoda generalnega sekretarja vlade Predaliča, ki je pač napisal na blogu, da bi bilo dobro, da bi del tega denarja izbrisani namenili tudi učenju slovenskega jezika.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Kaj se je dogajalo na medmrežju, težko komentiram, ker nimam časa tega spremljati. Verjamem, da tam potekajo zelo zanimive diskusije. Ta sodba Evropskega sodišča se neposredno nanaša na šest primerov. Težko rečem, ali je bilo teh šest primerov upravičenih ali neupravičenih. Glede na poznavanje te situacije vem, da je v tej kategoriji tako nekaj upravičenih primerov, ker jim je bila dejansko storjena krivica, ker se je od njih zahtevalo, da si uredijo status, pa tega niso mogli, ker so imeli dokumente bodisi nekje v Bosni, kjer je bila vojna in tako naprej in za te primere, se mi zdi prav, da se jih posebej obravnava in da se tudi popravi krivico. Po drugi strani pa vem, iz poznavanja konkretnih ljudi, ki tukaj nastopajo iz poznavanja njihove vloge v času osamosvojitve, pa tudi potem naprej v balkanskih vojnah, da gre za špekulante, ki si niso hoteli urediti statusa, ki niso verjeli v to, da bo Slovenija preživela kot samostojna država. Ki so grozili fizično svojim sosedom, ki so si pa uredili status in državljanstvo in tako naprej in ki so začutili neko povezanost s Slovenijo šele potem, ko so ugotovili tam sredi 90. let ..

VLADIMIR VODUŠEK: Da so tu boljše pokojnine.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: ...da so tu boljše pokojnine, desetkrat večje kot v Srbiji ali v Bosni in da je tukaj vse boljše. Ta pritisk se je še okrepil, ko je šla Slovenija v Evropsko unijo, ko je seveda Schengensko območje, evro območje in vse ostalo nekaj, o čemer lahko žal mnogi na zahodnem Balkanu, mnoge države samo sanjajo kot o kratkoročni perspektivi. Zato je treba te stvari ločiti. In ta vlada bo to tudi naredila. In seveda ni res, da so sodbe Evropskega sodišča nekaj, o čemer se sploh ne sme diskutirati. V Evropi je na stotine primerov, ko je to sodišče nekaj presodilo, pa so države ravnale enako. Recimo, to sodišče je Angliji že zdavnaj naložilo, da mora urediti volilno pravico za zapornike. Anglija tega enostavno ne naredi, ker smatra, da je to pač v nasprotju z vrednotami, ki tam vladajo in seveda nobenih sankcij ni zoper državo in tudi Slovenija zagotovo ne bo izplačala pol milijarde evrov odškodnine tako imenovanim izbrisanim, ne glede na to, kako bi kdo to sešteval. Imamo utečen sistem izplačevanja odškodnin. Bilo bi naravnost groteskno, če bi zdaj nekdo za to, ki je dejansko doživel krivico ob izbrisu in še bolj groteskno če bi nekdo, ki je špekuliral takrat, danes dobil 20, 30, 50 tisoč evrov, nekdo, ki pa je bil leta v nacističnem ali pa komunističnem taborišču, pa trikrat manj.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj če ostaneva pri tem denarju. Slovenija cena denarja za, se je znatno podražila v zadnjem času za kratkoročne zakladne menice recimo na 3 %. To je v bistvu zelo velika podražitev denarja. Se pravi, si niti ne bi mogla sposoditi v bistvu tega denarja zdajle v tem trenutku.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Glejte, mi smo do sedem odstotnega pribitka na obresti za desetletne obveznice prvič mislim, da prišli decembra lanskega leta ali januarja in potem se to malo spusti malo dvigne, ni kakšnih drastičnih padcev. Na žalost smo v glavnem bili pod to mejo v teh zadnjih šestih mesecih, ni pa to nekaj, kar bi omogočalo Sloveniji, da se še naprej zadolžuje. To zadolževanje je enostavno predrago, zato je tudi potrebno izbrati drugo pot, ki ne bo obsodila na propad tudi prihodnje generacije in ravno to dela vlada, to je težko. To ni prijetno delo, vendar nismo edini, ki to počnemo. Večina evropskih držav je to že naredila ali pa to počne v tem trenutku.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj če ostaneva pri tem pri teh nedavnih odločitvah Evropske unije, kjer so štirje predsedniki institucije Evropske unije so razgrnili vizijo te prihodnosti Evropske unije, ki naj bi rešila krizo in ohranila ta nov projekt. V bistvu zdaj, štiri stebre te prihodnje arhitekture Evropske unije, to so bančna unija, fiskalna unija, krepitev ekonomske unije in krepitev demokratične legitimnosti in odgovornosti. Kakšno je vaše stališče o tem? Slovenija je, vi ste že v bistvu v svojih izjavah podprli te ravno te ukrepe.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ja ta zadnji Evropski svet, kjer smo poslušali prvo poročilo oziroma osnutek tega poročila, ki ste ga zdaj deloma citiral, je bil zelo zanimiv. Ko je bila razprava o tem, je bilo veliko skepse do teh predlogov nadaljnje integracije, tako do bančne kot do fiskalne unije, ampak zdaj čez nekaj ur, saj je bila itak zelo dolga od popoldneva do naslednjega jutra do petih zjutraj, ...

VLADIMIR VODUŠEK: So si nekateri začeli premišljat?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, smo sprejeli ukrepe, ki so šli natančno v to smer. Smo sprejeli ukrepe, na podlagi katerih je zdaj možno neposredno recimo reševati banke v posamičnih državah članicah evro območja.

VLADIMIR VODUŠEK: Ne, da bi za to jamčila v bistvu država.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ja, ampak hkrati to marsikdo pozablja, hkrati pa se vzpostavlja centralni evropski nadzor nad temi bankami in zdaj če mene vprašate, je oboje dobro. In to v veliki meri predstavlja korak, ki odpravlja del vzrokov zaradi katerih smo prišli v to krizo, iz katere se zdaj Evropa, še posebej pa Slovenija koplje zelo počasi.

VLADIMIR VODUŠEK: To se pravi, če greva na neko...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ni pa ta vizija končana, to je bilo poročilo o prvem osnutku. Gre za dokument, ki dejansko ni obstajal, gre samo za ideje. Oktobra naj bi bil predstavljen predlog in zdaj dokončno naj bi to vizijo sprejemal na decembrskem evropskem svetu. Mislim pa, da bo do takrat del tega, kar je tukaj predlagano kot vizija, doživelo že praktično potrditev, ker Evropa nima kaj drugega, kot da zelo hitro sprejema te ukrepe in ti ukrepi gredo lahko samo v eno smer, to je v smer večje integracije.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj, hotel sem samo še eno stvar, to se pravi je že rešena ta dilema okrog Španije, a bo morala španska država jamčit za recimo te kredite ali ne v bistvu recimo, ki jih zdaj Španija dobiva, teh 30 milijard, ki jih dobiva za sanacijo bančnega sistema. Dokler ta mehanizem ne bo začel delovati, bodo morale države še vedno jamčit za...?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ja, ta mehanizem še ne velja, ker pač ni bil ratificiran v zadostnem številu držav in seveda do takrat dokler se ne uveljavi, Španija dobiva to pomoč formalno na podlagi pravil igre, ki veljajo.

VLADIMIR VODUŠEK: Tudi, ki so veljali za Grčijo in...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Tako je. Vendar je bil dogovor in to je tudi v zaključkih Evropskega sveta, da takoj, ko se pa nov mehanizem uveljavi, se ta pomoč pretransformira v ta mehanizem. Zato seveda za Španijo zelo ugodno. Ker tukaj je velika razlika. Če bi Španija dobila pač to pomoč kot država in bi potem španska država s to pomočjo sanirala banke ali delala kaj drugega, bi se morala zavezati bistveno strožjim pogojem, tako kot so se morale Portugalska, Irska in še posebej Grčija. Ker pa gre zdaj samo za bančni sektor, bodo obveznosti države v okviru tega, kar so itak že obveznosti ali pa priporočila s strani Evropske komisije glede na reformni program ali pa glede na mehanizem za uravnoteženje proračunov, s tem, da bo to mogoče dobilo nekoliko bolj obvezno naravo, pa Evropska komisija bo nekoliko bolj bedela nad tem. Ne bo pa šlo za recimo izvlačenje ali pa reševanje celotne države, ampak samo bančni. To je tudi recimo za javno mnenje v Španiji nekaj povsem drugega kot pa je to kar se dogajalo na Portugalskem ali pa še posebej v Grčiji.

VLADIMIR VODUŠEK: Gre pa v javni dolg ta pomoč, mislim te krediti gredo...?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, ne grejo. In to je druga dodatna dobra plat gledano seveda s strani držav, ki se rešujejo, ker jim to ne poveča zadolževanja. Nekateri so to rešitev komentirali z besedami, da je zdaj končno tudi Evropska komisija krenila po poti Združenih držav - to je način, kako se tiska denar.

VLADIMIR VODUŠEK: Dobro. Jaz predlagam, da pogledamo oglase in potem greva še na nekatere ukrepe, ki so jih tudi v Evropski uniji oziroma, ki jih nameravate sprejeti mislim, da prihodnji teden za rast gospodarstva.

Ponovno pozdravljeni v oddaji Vroči stol. Zdaj če nadaljujemo tam kjer sva prej ostala. Voditelji članic Evropske unije so približno mesec dni nazaj se dogovorili tudi za takojšnje ukrepe za rast in namenili temu okrog 120 milijard evrov. Dokončnega dogovora o tem paktu za rast in delovna mesta, še ni. Ampak okoli 120 milijard evrov za rast delovnih mest, naj bi unija zagotovila s to dokapitalizacijo Evropske investicijske banke za 10 milijard evrov. Zdaj kolikor vem, na naslednji seji boste sprejeli tudi paket ukrepov za rast gospodarstva. Ali lahko v bistvu poveste, kateri so ključni ukrepi, ki jih bo Slovenija, ki jih boste pripravili pred temi bi rekel parlamentarnimi počitnicami?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No drži, vlada je ta paket z izjemo tega zakona o holdingu, že sprejela in ta paket je v Državnem zboru. Državni zbor na naslednji seji naslednji teden ta paket obravnaval. Gre za eno najpomembnejših sej Državnega zbora nasploh.

VLADIMIR VODUŠEK: Tudi zaradi fiskalnega pravila.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ja, saj to je tudi del tega paketa, ker s sprejetjem zlatega fiskalnega pravila v Ustavo RS, si Slovenija bistveno izboljšuje svoj mednarodni javno finančni položaj. Ni posamičnega ukrepa, ki bi lahko bolj izboljšal slovenski mednarodni finančni položaj, kot je ta posamični ukrep. Prej sva govorila o tem, da je ta pribitek na slovenske obveznice zlasti to magično mejo, prvič znatno padel januarja letos - kmalu potem, ko je bil zelo visoko, takrat ko je bil tisti famozni sestanek v Vili pod Rožnik, ki ga je sklical še prejšnji predsednik vlade, ko so vse parlamentarne stranke dale izjavo, da smo za vpis zlatega fiskalnega pravila v ustavo. To je bil po treh letih velikanski pozitiven signal našim partnerjem v Evropski uniji, tudi če hočete, čeprav zelo nerad uporabljam to frazo, finančnim trgov in od takrat naprej velja v Evropi, da v Sloveniji vlada politično soglasje za tak korak.

Ta signal se je še dodatno utrdil s tem, ko smo med prvimi ratificiral fiskalni pakt, kjer smo se zavezali, da bomo to naredili. Slovenija je ratificirala, mislim, da je 70 poslancev glasovalo za ratifikacijo, da bomo v rokih, ki so tam pač postavljeni in se iztečejo naslednje leto to naredili. Mnoge države so to že naredile, še posebej tiste, ki si želijo čimprejšnje izboljšave svojega mednarodnega finančnega položaja. In jaz si ne predstavljam, da bi zlato fiskalno pravilo, potem ko je prestalo tri dvotretjinska glasovanja v Državnem zboru, potrebujemo samo še eno glasovanje, naslednji teden padlo, to bi pomenilo, da se je Slovenija pravzaprav odločila za predčasne volitve, ker po našem ustavnem redu ni možno v istem mandatu dvakrat glasovati o istem ustavno revizijskem postopku, kar seveda pomeni, da bi morali dobiti nov Državni zbor, da to naredimo, kar smo obljubili našim partnerjem in kar smo se tudi sami zavezali.

Da ne govorim o tem, da bi to zelo zakompliciralo vse reševalne ukrepe, ki jih tako ali drugače sprejemamo. Za Slovenijo je to bolj pomembno, kot za Italijo, pa je Italija to že naredila. Je bolj pomembno kot za Španijo, pa je Španija to že naredila. Zakaj? Zato, ker smo mi to obljubili, to je že prejšnji predsednik vlade obljubil in ker je šlo sporočilo v svet, da je doseženo politično soglasje. Nihče ne bo razumel, da si je pa ena stranka premislila zaradi takšnih ali pa drugačnih razlogov. In glejte mi smo, Slovenija je leta 2009, ko smo prvič imeli proračunski primanjkljaj preko 6 % prišla v ta spremljevalni mehanizem Evropske unije in smo morali pripraviti nek program sanacije, preko katerega bomo zmanjšali ta proračunski primanjkljaj in Pahorjeva vlada je to takrat poslala v Bruselj. Vendar tega nismo realizirali.

Leta 2010 smo ponovno imeli proračunski primanjkljaj še enkrat večji od dovoljenega, se pravi preko 6 % in je Pahorjeva ponovno poslala program sanacije v Bruselj. In tudi tega nismo izpeljali. In potem je prišlo leto 2011, ko smo imeli ponovno proračunski primanjkljaj preko 6 %, se pravi še enkrat, ponovno še enkrat večji od dovoljenega, in rekli so naši partnerji v Evropski uniji, oprostite no, tretjič ste obljubili isto, kdo vam bo še verjel. Zaradi tega je bilo to sporočilo, ki je šlo potem januarja, da pa je slovenska politika se vendar poenotila, da se ne bo brezglavo zadolževala še naprej, da bo ukrotila te primanjkljaje, da bomo uravnotežili proračun, tako pomembno. Končno so rekli nekaj resnega, se je vendarle začelo dogajati v Sloveniji. Zdaj, če tukaj pademo na tem testu, ne samo, da se bo cena denarja za nas dolgoročno zelo podražila, tudi naša verodostojnost bo bistveno manjša. In to je prvi korak k predčasnim volitvam.

VLADIMIR VODUŠEK: Ja, to je zanimivo kar pravite. To se pravi, vi, če vas prav razumem, nočete tvegat izgube verodostojnosti in ne bi bili pripravljene v bistvu prevzeti odgovornosti, če to zlato pravilo pade recimo prihodnji teden?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, vlada sama prevzema vso odgovornost v okvirih in v razmerju moči kot jo ima, enako koalicija, ampak koalicija nima dvotretjinske večine. Tokrat morajo odgovornost prevzeti vse parlamentarne stranke in videlo se bo izpisku glasovanja kdo misli resno, s tem ko govori o tem kar piše končno tudi v ustavni prisegi, da bomo delali za blaginjo Slovenije in kdo ne misli resno. Večjega testa doslej v slovenski parlamentarni zgodovini še ni bilo.

VLADIMIR VODUŠEK: In to je za vas tako pomembno glasovanje, da bi mislite, da bi težko, da bi težko vlada ta koalicija ostala do konca, če to ne bo sprejeto, če vas prav razumem?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, tehnično je potreben nov Državni zbor, če hočemo izpolniti našo zavezo do naših partnerjev. Zdaj pa poglejte, ta ali kakšna druga vlada, mi potrebujemo Evropsko unijo, bolj kot Evropska unija potrebuje nas. Mi potrebujemo Evropsko centralno banko za zagotavljanje likvidnosti naših bank. Mi potrebujemo če hočete kohezijska sredstva iz naslednje evropske finančne perspektive oziroma iz naslednjega evropskega proračuna, to so naša skoraj edina investicijska sredstva v naslednjih letih. Vse to je lahko pod vprašajem, če mi teh zavez, ki smo jih sami dali, ne bomo izpolnjevali. Ne bomo edini, ki bomo prišli pod ta pritisk.

Tako, da ko bo enkrat na eni strani možnost, da nam nekdo pomaga in na drugi strani odločitev, da se razpusti parlament in sestavi novega, ki bo vendarle vpisal zlato fiskalno pravilo v ustavo, bo sicer najprej veliko govorjenja, floskul o suverenosti in mahalo se bo spet s kakšno zvezdo in tako naprej, razglašalo zlato fiskalno pravilo za razrednega sovražnika, kot smo že slišali. Ampak na koncu ni dvomov, kakšen bo rezultat. Ljudje, Slovenija enostavno...

VLADIMIR VODUŠEK: Nima druge izbire.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: ...ja, vendarle vedo, kaj je za nas dobro in kaj ni dobro.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj če se zaustaviva še malo na koaliciji. Precej je bilo hude krvi okrog te državne proslave. Precej vročih izjav tako s strani DeSUS-a oziroma gospoda Erjavca v bistvu, tam se precej se špekulira o dogajanju v tej stranki, ali ima kontrolo gospod Erjavce mislite, da lahko katera od koalicijskih strank v tem trenutku odmakne podporo sedanji koaliciji?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, jaz mislim, da je treba predvsem obsoditi vse pritiske, ki se od zunaj vršijo na katerokoli stranko v Sloveniji. Ko skuša nekdo drug, pa naj bo to Zveza društev upokojencev, ali pa kakšen sindikat ali pa kdorkoli odločati namesto legitimnih organov neke stranke in ti pritiski se dogajajo. Zdaj za razumevanje te situacije, je mogoče potrebno z nekaj besedami poseči v tako krajšo analizo, zgodovinsko analizo, ki pokaže, da je v Sloveniji še vedno obupen poskus, da se ohrani nek sistem, ki smo ga imeli pred letom 91., pred prvo republiko, ko smo imeli nek centralni komite in nek politični vrh, neko politično enopartijsko oligarhijo, ki je odločala praktično o vsem. Za izvajanje teh odločitev je obstajal izvršni svet, zato se tudi ni imenoval vlada, ampak izvršni svet, ki je pač, če je šlo kaj narobe, če so zavozil kakšno investicijo o kateri je odločala sicer partija...

VLADIMIR VODUŠEK: Sprejemal odgovornost...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Odgovoren je bil pa Šinigoj, ali pa kdorkoli je pač bil. Potem je ta način vladanja iz sence preko stricev, kot je temu rekel bivši predsednik vlade, v določeni meri zelo uspešno ohranil zadnji predsednik centralnega komiteja in prvi predsednik Slovenije gospod Kučan, ki je ravnal na enak način. Tam je bila neka vlada, z glavnim gospodom Drnovškom, ki je pač morala reševati ekonomske in socialne probleme in je bila tudi za vse to odgovorna. Ampak seveda, čim niso ravnali tako kot so si želeli strici v ozadju, je bil medijski pogrom, kakšna interpelacija, kakšno stranko so potegnili iz koalicije in so bili ponovno pridni. Ni slučajno, da je recimo gospod Pahor v prejšnjem mandatu, čeprav ga je to zaledje pravzaprav postavilo na položaj predsednika vlade, na neki točki pač izgubil živce in razkrinkal to ozadje. Ko sem se jaz pogovarjal s predsednikom slovenske vlade, skozi deset let ali celo več, dr. Drnovškom, ko sem jaz prevzemal mandat, me je ravno na to opozoril. Rekel je, ti boš prevzel neko vlado, vlada bo za vse kriva, za vse bo odgovorna, ampak glavna oblast v Sloveniji ni v vladi, so vzporedne strukture, ki bodo skušale vplivati na odločitve vlade, ki bodo skušale vplivati na odločanje poslancev, ki bodo preko ene ali druge koalicijske stranke skušale kontrolirati vladno večino.

Torej izkušnja pravzaprav z gospodom Ropom, ki je bil dve leti predsednik vlade, seveda o tem nisem govoril, ampak izkušnje vseh ostalih, ki so ali pa, ki smo bili doslej predsedniki vlade v Sloveniji, je natančno takšna. Skuša se na nek način podaljšati sistem vladanja iz ozadja, ker se preko tega, da se ima odločilen vpliv vsaj na eno stranko, ki predstavlja jeziček na tehtnici, v koaliciji drži v šahu in predsednika vlade in vladne odločitve, koalicijske odločitve. Mediji o tem zelo sekundirajo in to se dogaja tudi zdaj. Poišče se pač neko stranko, na katero je možno vršiti največji pritisk, in to se izvaja. Tudi to, kar se je dogajalo s poslancema Simčičem iz DeSUS-a pa Vogrinom iz Državljanke liste, je bil en tak prvi korakec v tej smeri. Istočasno je bila ta afera z gospodom Meršolom iz Pozitivne Slovenije, tam je bilo zelo kratko vse skupaj. Gospod Meršol ni izstopil iz Pozitivne Slovenije.

Prva dva pa sta se morala tako ali drugače zaradi pritiska javnosti umakniti iz svojih strank. Če bi pa presojal njihovo krivdo, pa ne vem, če bi lahko gospoda Meršola iz tega izvzel. Šlo je za izrazita dvojna merila, namen pa je seveda disciplinirati eno stranko in preko tega vplivati na večino v Državnem zboru.

VLADIMIR VODUŠEK: Pa mislite, da je lahko ta vpliv uspešen oziroma, da se zalomi v bistvu v DeSUS-u?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Seveda je lahko uspešen. Saj tudi v našem prejšnjem mandatu, če se spomnite, kaj sta počela dva poslanca DeSUS-a, ko pač nismo vedeli, kje sta in je marsikakšna odločitev v kritičnih trenutkih šla za las skozi, se je to poskušalo in to je nekaj, kar je vsega obsojanja vredno, kar je neligitimno. V Sloveniji skušajo vladati tisti, ki nimajo nikakršne odgovornosti, ki niso dobili tega zaupanja volivcev, ki sebe predstavljajo še vedno kot neko avantgardo, ki mislijo, da je dovolj, da gredo na magistrat in ustanovijo neko stranko, da bodo že lahko še naprej vladali v državi brez volitev, tako kot nekoč, potem še solijo pamet demokratično izvoljenim oblastem in na to seveda medijska srenja ne reagira, ker je pač del tega projekta. V takšnih okoliščinah je katerikoli vladi težko delati, težko je delati tudi vladam, ki jih sami postavijo, kot se je videlo v prejšnjem mandatu. In stanje, v katerem smo danes, je v veliki meri posledica tudi teh, bom rekel, mračnih sil, ki skušajo Slovenijo tako ali drugače vračati po načinu urejanja odnosov v čas pred demokratizacijo in osamosvojitvijo.

VLADIMIR VODUŠEK: Ste lahko bolj konkretni recimo, kdo personalno po vašem ima največji vpliv na to?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Enega od teh ste citirali in ta niti ne skriva svoje želje.

VLADIMIR VODUŠEK: Kaj pa, kako pa ocenjujete te prve napovedi interpelacij oziroma celo razmislekov o konstruktivni nezaupnici vladi?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Poglejte, če bi bila sedanja opozicija sposobna sestaviti vlado, potem ne bi potrebovala konstruktivne nezaupnice, bi jo lahko sestavila, pa je ni. Niti Slovenska demokratska stranka, niti jaz osebno nismo naredili najmanjšega koraka, da bi kakorkoli otežili gospodu Jankoviću, da sestavi vlado. Jaz osebno sem si celo želel, da bi mu to uspelo, ker sem vedel, kaj čaka to vlado in vsak dan, ki mine, mi je še bolj žal, da mu to ni uspelo, glede na to, da zdaj mi rešujemo neko močvirje, ki so ga tisti strici, ki so prišli na magistrat, pravzaprav zakrivili in mislim, da bi bilo prav, da bi to nekdo drug reševal. Ampak ta ali ni bil sposoben tega narediti, ali pa je šlo za še eno poniglavo tranzicijsko špekulacijo.

VLADIMIR VODUŠEK: Koliko pa, mislite, da bo šel ta, mislim, da bo res vložena interpelacija proti v bistvu mislim, da se napoveduje proti trem ministrom oziroma koliko ima sploh možnost nek poskus neke konstruktivne nezaupnice brez, da bi se temu priključila katera od koalicijskih strank, ali DeSUS ali pa gospod Virant, no recimo?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Matematično nima ta poskus nobene možnosti, kakorkoli računate. In se tudi ne računa na večino brez večine. Zato se tudi pač od zunaj najeda posamične koalicijske stranke. Ni pa namen zrušiti vlado takoj, ker ta vlada dela stvari, ki jih je pač potrebno narediti in z njihovega vidika je seveda zaželeno, da mi naredimo te stvari, da ob tem pokasiramo čim več negativnih reakcij, ko bo pa vse to narejeno, pa se bo šlo intenzivno na to, da se to vlado zruši. Zagotovo ne pred predsedniškimi volitvami.

VLADIMIR VODUŠEK: Dobro. Zdaj mogoče še komentar današnje odločitve gospoda Jelinčiča, da ne bo šel na predsedniške volitve, kako komentirate?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Podrobnejših razlogov ne poznam, zato težko komentiram. Se pa spominjam rezultata po prvem krogu pred petimi leti, ko je bil gospod Jelinčič četrti, ampak ni veliko zaostajal za ostalimi tremi in tam bi drugačna razporeditev nekaj deset tisoč glasov lahko pripeljala do popolnoma drugačne situacije. Lahko bi v drugi krog šla gospod Peterle in gospod Jelinčič. Samo nekaj deset tisoč glasov bi se drugače prerazporedilo. Tako, da predsedniške volitve so precej odprta stvar. In so zelo pomembne, tudi z vidika tega kar sva prej govorila. Ta predsedniška funkcija je ena od pomembnih orodij za to, da se skuša vladat na način brez odgovornosti tako kot pred letom 1990.

VLADIMIR VODUŠEK: Mislite, da bo ta predsedniška kampanja obremenila v bistvu recimo predvsem jesen ali pa ta finale v bistvu jesenski, ki se bo začel takoj po parlamentarnih počitnicah?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Odkrito rečeno, jeseni čaka Slovenijo toliko težkih, napornih odločitev, toliko trdih orehov, ki jih bo treba streti, da bo že oktobra kot sem dejal prej, tele polemike, ki so zdaj okrog raznih proslav in privilegijev in naprej, zgledale kot vihar v kozarcu vode. Nismo iz krize. Naredili smo en majhen korakec z zakonom o uravnoteženju javnih financ. Ta korak je moralno velik, zato, ker smo ga uskladili s socialnimi partnerji, ker je bil sklenjen pakt med vlado in državljani, ki ga nekateri pač nočejo videti. Ampak smo še daleč od tega, da bi bili blizu površine in da bi lahko normalno dihal svež zrak. Še veliko bo treba storiti jeseni. Samo upam, da ne bo vse koncentrirano na umetne teme, ki bi jih kdo lansiral ob predsedniški kampanji, ampak na dejanske probleme. In želim si tudi, da bi Slovenija enkrat dobila predsednika, ki bo, tako kot se dogaja v drugih evropskih državah, sposoben nagovoriti državljane in reči, da je nekatere stvari zaradi prihodnosti nas in pa tudi naših otrok in prihodnjih generacij enostavno treba narediti. Ne pa, da govori državljanom, da Slovenija še ni preveč zadolžena in da je manevrski prostor še velik, da lahko malo dvignemo davke in tako naprej. To bistveno otežuje razmere, v katerih deluje vlada in tudi bistveno delo te vlade je težje od dela, ki ga imajo vlade v primerljivih evropskih državah, ker ta državna politika vendarle sodeluje pri takšnih stvareh.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj, sicer sva že to komentirala, ampak zdajle gospa Spomenka Hribar se je oglasila in tudi gospod Bavcon predvsem v zvezi s temi izjavami okrog izbrisanih in gospa Spomenka pravi, da gre za arogantno in nesramno govorjenje pripadnikov aktualne oblasti in da se uresničuje nek kot je bilo napisano Majerjev program, da bodo desnica bo pobrala borčevske pokojnine in take zadeve. Kako komentirate to?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To je popolnoma irelevantno. Gospa Hribarjeva je bila poslanka v Državnem zboru, ki je sprejemal tisti zakon, na podlagi katerega je bilo potrebno urediti status tujca. Jaz osebno s tistim zakonom nisem imel nič. Bil sem minister za obrambo, ki se s tem ni ukvarjal, niti nisem vedel, da je bil zakon sprejet, ker sem imel druge skrbi. Če bi se hotel iz tega izvleči bi mirno rekel, vprašajte druge.

Glede privilegijev pa mislim, da se je oglasila napačna. V Sloveniji obstaja mislim, da nekaj ljudi, ki se je upokojilo po nekem zakonu, ki ga je potem ustavno sodišče razveljavilo pred 50 letim starosti, če se ne motim z minimalno delovno dobo, s privilegiranimi dodatki ob pokojnini in gospa Spomenka Hribar je ena od teh.

VLADIMIR VODUŠEK: Jaz bi prosil, če nam lahko režija pokaže rezultate glasovanja. Še tole pokomentiramo, in sicer: Ali ste za ukinitve privilegiranih pokojnin? Mislim, da je 80 % za, ne 12 %. Kaj pravite na, mislim večina je vendarle očitno za ukinitve teh pokojnin, ki pač ne izvirajo iz dela oziroma pokojninske blagajne?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: S tem, da jih žal nismo ukinili. Gre samo za določeno znižanje teh dodatkov pri pokojninah ali pa izjemnih pokojninah in je že zaradi tega tako velik kraval. Kot sem dejal že prej v pavzi, ko sva gledala reklame, ta razprava je za večino ljudi v Sloveniji žaljiva. Zagotovo je žaljiv. Ta protest, ki je bil včeraj pred vlado, je po mojem žalitev za 370 tisoč upokojencev, ki so delali polno delovno dobo, plačevali prispevke, danes pa dobijo manj kot 600 ali pa celo 500 evrov pokojnine. In vidijo nekoga, ki se prepira zato, ker bo namesto 2 tisoč, zdaj dobil 1.400 evrov. To enostavno res ni higienično, če uporabim nekoliko neprimerno besedo.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj če vas še glede na to, da sva pri koncu, kakšne, kako bo delovala vlada v teh parlamentarnih počitnicah, ki se začnejo drugi teden, ali bo vlada v bistvu sploh imela letos počitnice pravzaprav?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Kot že rečeno, naslednji teden, ko naj bi že bile parlamentarne počitnice in Državni zbor sploh po poslovniku ne more imeti redne seje, bo izredna seja, ker se bodo sprejemal izjemno pomembni zakoni, to bo ena najpomembnejših sej v zgodovini slovenskega parlamentarizma sploh. To bo zelo vroče poletje, kar se tiče sprejemanja odločitev, tako kot ta studio skoraj in seveda vlada ne računa na neke resne dopuste in počitnice. Bo nekaj tednov, ko bodo samo dopisne seje, vendar pa bomo v tistem času pripravili tretji paket za rast, ki ga bo vlada predlagala jeseni.

VLADIMIR VODUŠEK: Dobro, jaz se vam zahvaljujem za ta izčrpn pogovor. Vam spoštovane gledalke in gledalci, hvala za pozornost in lahko noč.